

1917

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'«Orfeó Català»

1917

REV. H. H. H. H. H.

REV. H. H. H. H. H.

REV. H. H. H. H. H.

REVISTA MUSICAL CATALANA

BUTLLETÍ DE L'«ORFEÓ CATALÀ»

Redactors en cap : FREDERIC LLIURAT i VICENTS M.^a DE GIBERT

Secretari de la Redacció : I. FOLCH i TORRES

PRINCIPALS COL-LABORADORS :

Antoni M.ª Alcover, prev. — Josep Barberà. — Giulio Bas. — Konrad Baumgarten. — Joan Borràs de Palau. — Lluïsa Bosch i Pagès. — J. Cabot Rovira. — J. Rafel Carreras. — Gabriel Castellà i Raich. — Eusebi Clot, O. F. M. — Henri Collet. — Eduard L. Chavarri. — Josep M.ª Comella. — Miquel Domenech i Español. — Joan B. Espadaler. — Josep Fabre. — Julita Farnés. — Josep M.ª Folch i Torres. — Ignasi Folch i Torres. — Alfons Gallardo. — Vicents M.ª de Gibert. — Enric G. Gomà. — Emili Heintz-Arnault. — Gascó Knosp. — Frederic Lliurat. — J. Lamote de Grignon. — Miquel Llobet. — Joan Llongueras. — Paul Magnette. — Josep Maideu. — Joan Manén. — Dom Carles Megret, O. S. B. — Lluís Millet. — Manuel de Montoliu. — Vicents de Moragas. — M. Morera i Galicia. — Claudi Martínez Imbert. — Antoni Nicolau. — J. J. Nin. — Ewelina Pairamall. — Felip Pedrell. — Joaquim Pena. — Francesc Pujol. — Jaume Quintana. — Antoni Ribera. — Lluís Romeu, prev. — Miquel Rué, prev. — Dom Maur Sablayrolles, O. S. B. — Joan Salvat. — Albert Schweitzer. — J. Soler i Palet. — P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B. — Agustí Valls i Cascante. — Francisco Viñas. — Xavier Viura. — Amadeu Vives. — Rafel Vives, etc.

Volum XIV — Any 1917

BARCELONA

R. 280.585

REVISTA MUSICAL CATALANA

BUTLLETÍ DE L'«ORFEÓ CATALÀ»

ANY XIV

TAULA GENERAL

ARTICLES ORIGINALS

- BOADA (Pasqual). — Parlament llegit en l'ORFEÓ CATALÀ, en la Festa dels Orfeons de Catalunya. 173.
- CABOT (Joaquim). — Discurs de gracies llegit en la Festa de la Música Catalana. 71.
- CARRERAS, pvre. (Dr. Lluís). — Exhortació als cantors de Catalunya. 148.
- CHAVARRI (Eduard L.). — Crítica rotativa. 126.
- GIBERT (Vicents M.^a de). — Els concerts de Música francesa. 193.
- LLIURAT (F.). — A propòsit dels darrers recitals de guitarra. 7.
- Recordant vuit cançons. 200.
- Els Ballets Russos. 202.
- Lletjors. 250.
- LLONGUERAS (Joàn). — Els Cants de la Nativitat. 1, 29, 89, 271, 295.
- Parlament de presentació llegit en la Casa de la Ciutat, en la Festa dels Orfeons de Catalunya. 164.
- Discurs llegit en el Palau de la Generalitat, en la Festa dels Orfeons de Catalunya. 167.
- A propòsit dels Balls Russos. 267.
- MILLET (Lluís). — Discurs llegit en el Palau de la Generalitat, en la Festa dels Orfeons de Catalunya. 171.
- Parlament llegit en la Festa de Germanor celebrada a Sant Feliu de Torelló. 187.
- Belles impressions. 239.
- Parlament llegit en el Festival-Concurs d'orfeons del Bages, celebrat a Manresa. 244.
- La Cançó. 249.
- NICOLAU (Antoni). — Discurs presidencial llegit en la Festa de la Música Catalana. Setè concurs. 57.
- PECANINS (Joaquim). — Discurs llegit en la Casa de la Ciutat, en la Festa dels Orfeons de Catalunya. 166.
- PUJOL (Francesc). — Memoria llegida en la Festa de la Música Catalana. Setè concurs. 67.
- SALVAT (Joàn). — Els Concerts històrics de l'ORFEÓ CATALÀ. 117.
- Joàn Goula. 204.
- Proemi a una audició de clavicordi. 278.
- SUÑOL, O. S. B. (Gregori M.^a). — La Setmana Litúrgica a Banyoles. 190.
- X. — A propòsit de Na Teresa Carreño. 206.

LA MÚSICA A CATALUNYA

APLEGA DE MATERIALS PER A CONTRIBUÏR A SA HISTORIA. 276

TAULA ESPECIAL DE LES MATERIES TRACTADES SOTA AQUESTA RÚBRICA

Biografia:

Albinyach, Guido. *Studente musico domini Infantis*. 277.

Benet, D. *Magister cordarum citarizandi*. 276.

Buguaressa, Johannes (*alies* Damià). *Musici domini Regis*. 276.

Cassasaga, Francisco de. *Magistro accentus Sedis barchinone*. 277.

Castelli, Bernat. *Magister cordarum citari-zandi*. 276.
 Dies Dentensa, Alfonso. *Musich*. 277.
 Farrari, Arnald. *Magister cordarum citari-zandi*. 276.
 Ferrer, Arnal. *Magister cordarum citari-zandi*. 276.
 Ferrer, Pere. *Magister domorum*. 276.
 Gaudano, Mateu de. *Magister cantus Sedis*. 276.
 Michael. *Magistro cori Sedis Barchinone*. 277.
 Morales, Francisco de. *Cantor de arte sacro*. 277.
 Ortaffà, Domingo. *Musich*, 277.

Prats, Antoni. *Organerius*. 277.
 Sabrià Vilell, Pere Joàn. *Musich*. 277.
 Safont, Pere. *Magister simbalorum*. 276.
 Tix, Nicolau. *Magister de orguens*, 276.
 Urgell, Francisco. *Musico seu magistro dantiari*. 277.
 Valsaldi, Antoni. *Mestre de cant*. 276.

Instrumentis:

Orgue, 276, 277, 278.

Comunicant de documents:

SOLER I PALET (Josep). 276.

ORFEÓ CATALÀ

Concert en obsequi als socis protectors. 11.
 Concert a benefici de les escoles del «Ropero de San Vicente de Paúl». 107.
 Concert organitzat per la Junta del II Congrés de Metges de Llengua Catalana. 216.
 Concert en obsequi als senyors inscrits a la Setmana Municipal. 216.
 Concert ofert als nacionalistes de Galícia. 302.
 Exàmens de fi de curs. 217.
 Excursió a Girona. 283.
 Festa de la Música Catalana. Setè concurs.
 Ressenya de la Festa. 72.

Festa dels Orfeons de Catalunya. Ressenya de la Festa. 174.
 Festa de Santa Cecília, 301.
 Memoria del secretari En Manuel Roca-mora. 38, 104, 129, 213.
 Per als orfes del mestre Granados. 40.
 XXV.ª aniversari de l'ORFEÓ CATALÀ: Concerts històrics. 8.
 Visita de l'Orfeó Mataroní. 132.
 Visita del mestre Vincent d'Indy i de Na Blanca Selva. 215

CATALUNYA

BARCELONA:

Acadèmia de la Joventut Catòlica. 19.
 Aplec de la Sardana. 251.
 Associació d'Amics de la Música: Orquestra de l'Associació i Institut Català de Gimnàstica Rítmica, 18; Madeleine Büh-ring. Quartet Renaixement, 41; Agrupació d'Instrumentis de Vent. Orquestra, 76; Orquestra, 109; Quartet Renaixement, 135; J. J. Nin i Orquestra. Blai Net, Orquestra i Instrumentis de Vent. Vicents M.ª Gibert. Joàn Manén i Quartet Renaixement. A. Fornells i J. Gibert Camins, 220; Orquestra. Quartet Renaixement, 287; Quartet Renaixement. Orquesta, 303.

Associació de Música «da Camera»: A. Rubinstein. J. Lahovska, 16; Trio de Barcelona, 43; J. Lahovska, 78; Costa i Terán, 110; Orquestra de l'Associació, 134; Joàn Massià, Vicents M.ª de Gibert i Guillem Garganta. Jeanne Montjovet, Ricard Vives i Orquestra. ORFEÓ CATALÀ, Andreua Fornells i Joàn Gibert, 219; A. Lahovska, 287; Pau Casals. P. Loyonet, 302.
 Associació Musical de Barcelona. 45, 78, 80, 137, 224, 304.
 Ateneu Empordanès. 251.
 Casa Provincial de Caritat, 309.
 Centre Excursionista de Catalunya. 225.
 Círcol de Sans. 113.

Gran Teatre del Liceu. 16, 132, 286.
 Institut de Cultura i Biblioteca popular
 per a la Dona. 23, 225, 308.
 L'Eco de Catalunya. 111, 255, 314.
 Orfeo Escola Choral Martinenca. 254.
 Orfeo Gracienc. 79, 113 (Festa de Prima-
 vera), 139 (Concerts extraordinaris), 253,
 288, 308, 313.
 Orfeo Montserrat. 22, 135.
 Orfeo Pompei. 290.
 Palau de la Música Catalana : Festivals
 García Robles, 107; Concerts Rubins-
 tein, 132; Festival benèfic, 136; Concerts
 de Música francesa, 193; Festa del Ritme
 i de la Dança, 218; Homenatge al mestre
 Vidiella, 222; Concert Pau Casals, 286.
 Sala Æolian : Recital Mad. Bühring. 113.
 Sala Granados : Concert J. Massià, 139;
 Concert Perelló i Longás. Recital J.
 Pons, 224.
 Sala Mozart : Recitals Helène Morsztyn.
 Recital Virginia Goletti. Trio de Bar-
 celona. Recital Marlet, 20; Recitals Emili
 Pujol. Sextet Iberia, 43; Recital Alfred
 Romea, 79; Concerts Onia Farga. Con-
 certs Cassadó. Recital E. Pujol, 111;
 Recital històric de guitarra (Sainz de
 la Maza). Recital Alex. Ribó. Recital
 Alex. Vilalta, 136; Diversos recitals i
 concerts, 223; A. Segovia. Academia

Ardévol. Mizzi Wirth, 288; Sainz de la
 Maza. Academia Ainaud. Conferencia
 del mestre Millet sobre la Cançó popular
 catalana. Academia Ardévol. 305.
 Schola Orpheonica. 45, 80, 313.
 Teatre de Novetats : Concerts Costa-Terán,
 138.
 Teatre Eldorado : *Els Cants de la Nativitat*,
 21; Trio de Barcelona, 112; Associació
 Musical de Barcelona i Orquestra Sim-
 fònica, 224; Orfeo Gracienc, 288; Asso-
 ciació Musical de Barcelona i Orquestra
 Simfònica, 307; Orfeo Gracienc, 313.

FORA DE BARCELONA:

Arenys de Mar. 225, 324
 Begas. 23.
 Caldas de Montbuy. 256.
 La Garriga. 226.
 Manresa. 256 (Festival-concurs d'Orfeons
 del Bages), 314.
 Palamós. 257.
 Palma de Mallorca, 299.
 Sant Feliu de Torelló. 226.
 Sant Quirze de Besora. 46.
 Sarrià. 255.
 Tàrraga. 80, 258.
 Terrassa. 47.
 Vich. 25.

CORRESPONDENCIES

Graus, 300.
 Madrid. 34 (Trio de Barcelona).
 Roma. 35, 97.

Suïssa. 101 (Primera audició d'algunes
 obres del mestre Felip Pedrell), 209.
 Valencia. 102, 128, 211.

VARIA

Festa dels Orfeons de Catalunya. 147.
 Germanor dels Orfeons de Catalunya.
 281.
 Homenatge a En Josep Anselm Clavé. 12.

Noves 52, 83, 114, 141, 233, 261, 290, 316.
 Secció Oficial. 53.
 Vida musical dels orfeons de Catalunya.
 227, 252, 310.

NOTES BIBLIOGRÀFIQUES

CHAVARRI (Eduard L.).—*Historia de la
 Música*. Tomo segundo. 51.

Escuela del Solfeo. 231.
 ESQUERRÀ (Adrià).—*Nadales populars*. 315.

REVISTA MUSICAL CATALANA

■ ■ BUTLLETÍ DE
L'ORFEÓ CATALÀ

ANY XIV : Núm. 157
15 GENER DE 1917

Revista Musical Catalana

BUTLLETÍ MENSUAL DE L'ORFEÓ CATALÀ

BARCELONA

Redactors en cap : FREDERIC LLIURAT i VICENTS M.^a DE GIBERT

Secretari de la Redacció : I. FOLCH i TORRES

PRINCIPALS COL·LABORADORS :

Antoni M.ª Alcover, prev. — Josep Barberà. — Giulio Bas. — Konrad Baumgarten. — Joan Borràs de Palau. — Lluïsa Bosch i Pagès. — J. Cabot Rovira. — J. Rafel Carreras. — Gabriel Castellà i Raich. — Eusebi Clot, O. F. M. — Henri Collet. — Eduard L. Chavarri. — Josep M.ª Comella. — Miquel Domenech i Español. — Joan B. Espadaler. — Josep Fabre. — Julita Farnés. — Josep M.ª Folch i Torres. — Ignasi Folch i Torres. — Alfons Gallardo. — Vicents M.ª de Gibert. — Enric G. Gomà. — Emili Heintz-Arnault. — Gascó Knosp. — Frederic Lliurat. — J. Lamote de Grignon. — Miquel Llobet. — Joan Llongueras. — Paul Magnette. — Josep Mañé. — Joan Manén. — Dom Carles Megret, O. S. B. — Lluís Millet. — Manuel de Montoliu. — Vicents de Moragas. — M. Morera i Galícia. — Claudi Martínez Imbert. — Antoni Nicolau. — J. J. Nin. — Ewelina Páramall. — Felip Pedrell. — Joaquim Pena. — Francesc Pujol. — Jaume Quintana. — Antoni Ribera. — Lluís Romeu, prev. — Miquel Rué, prev. — Dom Maur Sablayrolles, O. S. B. — Joan Salvat. — Albert Schweitzer. — J. Soler i Palet. — P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B. — Agustí Valls i Cascante. — Francisco Viñas. — Xavier Viura. — Amadeu Vives. — Rafel Vives, etc.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Carrer Alt de Sant Pere, 13, Orfeó Català (Telefon 20)

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

BARCELONA : Per als socis de l'ORFEÓ CATALÀ, un any, 4 pessetes. — Per als no socis, 5 pessetes.
FORA : Per als socis de l'ORFEÓ CATALÀ, un any, 5 pessetes. — Per als no socis, 6 pessetes.
ESTRANGER : Un any, 6 francs. — Número solt : 50 cèntims

Se suscriu, a més, en les principals llibreries i magatzems de música

SUMARI

Els Cants de la Nativitat, Joan Llongueras. — *A propòsit dels darrers recitals de guitarra*, F. Lliurat. — *Orfeó Català : XXV^a aniversari de l'ORFEÓ CATALÀ* : Concerts històrics; Concert en obsequi als socis protectors. — *Homenatge a En Josep Anselm Clavé*. — *Catalunya* : Barcelona; Begas; Vich. — *Necrològia*.

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÛ CATALÀ

Els Cants de la Nativitat

Exhortació poemàtica per a ésser dita i predicada en el temps nadalenc

PRO CANTICIS ET FIDE NOSTRA

Quare fremuerunt gentes : et populi meditati sunt inania. — *Per què les nacions s'agiten en tumulte i els pobles enginyen vanes maquinacions?*

(De l'Introït de la missa de mitja nit de Nadal.)

Laetentur coeli et exsultet terra ante faciẽm Dõmini; quoniam venit. — *Que s'alegrin els cels; ompli's de gaudi la terra davant la faç del Senyor, que ja és ací.*

(Ofertori de la missa de mitja nit de Nadal.)

L'objecte dels nostres cants són les vostres justifications en els llocs del meu peregrinatge.

DAVID : Psalm CVIII, llibre V

PREFACI

DE L'ESPERIT

Me proposo en aquesta exhortació poemàtica Els Cants de la Nativitat, germana bessona d'aquella altra que nomeno «Els Cants de la Passió», seguir el magne commovedor misteri del Naixement de Jesús a través de les nostres cançons populars, contemplar-lo a través de les nostres tan belles humils nadales, és a dir, a través del nostre poble, del ver esperit secular del nostre poble, que té, com tots, la seva manera molt propia i característica de celebrar aquest temps extraordinari, inefable, de Nadal.

Viure tota la immensa poesia del gran miracle nadalenc amb aquella senzilla corprenedora intensitat amb què saben, tan plenament, viure-la els justos i humils de cor quan canten fervorosos les nostres dolçissimes cançons d'aquest temps. Oir-les, retrobar-les de nou entre nosaltres

aquestes cançons, plenes de sublim emoció, i aprendre d'estimar-les per tota la vida i de fer-les estimar; de cantar-les i de fer-les cantar, trametent-les, encomanant-les, plens de goig, dels uns als altres. Tornar a la joia i a la vida pura de la nostra infantesa, aquesta infantesa que sembla vingui a renovar cada any en nosaltres el Diví Infant de Bethlem, i trobar en l'excelsitut incomparable de les cançons de bregol i de dansa de Nadal tot l'elogi i tot l'ensenyament d'aquella vida veritable, joiosa, generosa i senzilla, en una paraula, la vida cristiana, que en mig de les horribles i despiatades lluites, de les gegantines irreparables destruccions, de les tràgiques confusions, de les grans vergonyes i de les quimèriques descompassades activitats modernes, és l'única que sosté i sostindrà sempre, constant i ferma, la nostra més alta actuació moral i els nostres més fondos i més forts sentiments de raça.

DE LA FORMA

Al fixar en el paper aquesta exhortació meua, he volgut guardar i respectar, lo més fidelment possible, la forma en què les idees, els conceptes i àdhuc en certs moments les paraules, m'ha semblat apareixien, esclataven, s'il·luminaven dins el meu esperit, estranyament i inexplicablement agitat i somogut, exaltat i commós, per la joia sobrehumana del miracle eternament rediviu del Nadal i de les nostres cançons confidents, formoses i senzilles, filles directes d'aquest miracle, per l'amor de les quals mon cor ha desbordat, i la paraula, abrandada i plena de lluïssors, ha revingut als meus llavis amb una altíssima imposada unció i amb una misteriosa indefinible esgarrijansa.

No he cercat ni prelenc haver trobat, en l'especial estructura orgànica d'aquesta prosa, cap forma nova, tota vegada que aquesta forma per mi usada té precedents en la de les proses molt interessants de Charles Péguy, Paul Claudel i alguns altres autors de les modernes corrents literàries franceses, dels quals potser he rebut influències o, millor dit, amb l'esperit dels quals mon esperit ha coincidit.

Sense voler-me, però, subjectar a cap motllo manllevar, ni lligar-me a cap manera, i obrant sols segons mos sentiments i el meu íntim raonar em dictaven, he intentat simplement conservar i respectar, en aquesta prosa meua, el ritme espiritual de sermó familiar; el ritme, en podriem dir barroc, de predicació camperola; el ritme d'exhortació que ha d'ésser al meu entendre, un ritme de persistència, d'insistència, de lletania; que ha d'ésser un ritme de marxa i un ritme, a l'ensem, de conversa cordial i amistosa. M'he esforçat, com ja he dit abans, en guardar i seguir, pas a pas, el ritme d'associació i de descapdellament en què les idees, els conceptes, els pensaments i les paraules m'apareixien vives i movents a la suggestió de ma pensa evocadora. Aquest ritme, doncs, resultant, que no deriva de cap dels ritmes coneguts i acceptats del vers,

obeeix, com es veu, més que a una forma literaria preestablerta, més que a una forma purament musical o oratoria, a una forma suplicada, exigida, imposada, necessitada pel propi esperit.

A l'impuls de les cançons populars, jo l'he vista i somniada aquesta forma, popular com elles; és a dir, ben nodrida del poble; ben despullada d'ornaments i amb la menys de literatura possible perquè la paraula es pogués llavors apropar a lo viu d'una manera natural i sense artifici; perquè el pensament i l'emoció hi fossin sempre presents en cada mot, i perquè en resultés, en tots moments, una construcció forta i ferma, ben trabada i ben acabada de la frase

Amb el fi de deixar al pensament tots els vols, tots els giros, i totes les inflexions de la consciència, i perquè fos aquesta més sensible al menor matís del sentit que separa les paraules, he procurat disassociar els elements que convenia remarcar, isolant sobre una ratlla diferent cada frase o cada membre de frase, donant així un destí i un sentit particular a certs mots i a certs conceptes. Cada grup d'aquest modo destacat tenint un valor propi, una unitat, una personalitat, un matís diferent a expressar, es fa visible i pot portar, penso jo, l'esperit del llegidor vers una major identificació amb l'esperit de l'autor, vers un més profund interès i vers una més positiva i duradera eficàcia.

No sé pas si tot això ho hauré sabut aconseguir, però confesso, amb tota sinceritat, que ha estat aquest, i no cap altre, el meu intent.

EXHORTACIÓ

Temps de Nadal, temps de cançons
El misteri de la Nativitat,
el misteri del Naixement de Jesús,
el més sublim,
el més confortador,
el més assequible
i el més subtil,
ensem,
de tots els sagrats misteris,
es manifesta als homes
en aquest temps
del calendari;
en aquest temps
d'hivern,

solemniament prometedor,
que és just el temps
de germinar les llevors,
totes,
silencioses,
en les entranyes
fecundes
de la terra.
Es manifesta
gloriós
als homes
el misteri de la Nativitat;
i els homes,
àdhuc aquells,

tant nombrosos,
 per obscures malhaurances
 atuits
 i colpits,
 són de sobte il·luminats,
 per la gracia
 superabundant
 del Verb fet carn
 i habitant en nosaltres;
 i apareixen tots ells,
 els homes,
 i amb ells
 les altres coses creades,
 trasbalsats
 i retornats
 an aquell beatífic estat
 de puresa primitiva,
 dins el qual, l'etern Infant
 redemptor,
 l'Infant ditxós,
 que en cada un
 és ocult,
 viu i regna
 i triomfa
 i canta perennement,
 omplint els cors
 i els sentits tots
 de dolçor i de benhaurança,
 de joia i d'exultació.

Temps de Nadal, temps de cançons;
 temps de cançons i de prodigis
 Inefable misteri el d'aquest temps extra-
 ordinari
 i el d'aquestes ses rialles,

íntimes i generoses,
 i el d'aquestes ses cançons,
 que porten totes perfum
 d'eternitat.
 Misteri de llum
 i de titilació joiosa.
 Misteri de puresa
 que passa cada any per la terra.
 Miracle esplendorós del Verb encarnat
 que ens desvetlla
 i ens purifica
 i ens renovella
 cada any.
 Gracia singularíssima del mateix esperit
 de Déu;
 de la mateixa faç de Déu,
 Creador
 i Salvador nostre,
 que es fa visible
 a tots els homes
 just quan les tenebres
 i el fret
 semblen cada any
 avenir-se,
 conjurar-se,
 per acabar d'omplir
 aquest nostre món,
 afollat i sofrent,
 de confusió i de pahura,
 de desolació
 i de tristesa.

Temps de Nadal, temps de cançons;
 temps de complir i temps de naixement.
 «Déu m'ha dit:

— Tu ets mon Fill;
jo t'he engendrat avui.¹
Tot el món s'estremeix,
sobremenara,
d'un goig puríssim
a l'oir les divinals paraules;
i en el Natalici del Jesús Infant
sent cada home la lliberació,
l'ajonjoliment,
d'una nova naixensa
propia.
La llum
és tota altra als ulls
i la paraula
es dessiara als llavis
plena de revelació
i de sentit.
S'aixerica la pensa i s'ajogassa el cor.
Tornem a conèixer la mà de Déu
en les coses;
àdhuc en les petites
meravelloses coses;
sobretot
en les que ho són més de petites,
perquè és en elles major
la meravella.

«— Tu ets mon Fill;
jo t'he engendrat avui.»
I la gençor d'una virtut nova
apareix en l'home;
aquella virtut de fer-se fill de Déu,
ara que el Verb s'és fet carn
i el Fill de Déu s'és fet home.

Déu en l'home
i l'home en Déu.
Tot s'és complert.
«Un Infantó ens és nat,
se'ns ha donat el Fill:
damunt ses espatlles
duu l'imperi diví
i té per nom
Conseller admirable.»²
Una nova,
humanal Nativitat
de l'Unigènit del Pare
ens allibera.
El jou feixuc de la culpa
és trencat.
La corva de la servitut
mortal,
excessiva,
tivanta,
es desinerva
ara
i l'home és vibrant
al món
com la sageta rotatoria i àgil
disparada
a l'aire.

Temps de Nadal, temps de cançons.
I temps d'esperança.
Temps del do de l'esperança.
Aquest do de l'esperança és un infantó
xic, xic;
un infantó de no res;

1. *Aleluia* de la missa de mitja nit de Nadal.

2. De l'*Introit* de la missa del dia de Nadal.

és tot just
una criatureta de llet,
qui s'agita i parloteja
i riu i plora
i tremola entre bolquers.

Per dir-ho amb les paraules
vives
d'aquell gran esperançat,
Carles Péguy,
qui es donà,
qui s'oferí,
tot ell tan decidit,
tot ell tan pròdig,
en defensa de sa patria
consternada,
per la salvació de sa patria
temeraria i rediviva
en sa aguda espiritualitat:
«— Lo que em sorprèn — diu Déu — és
l'esperança.
I no me'n sé avenir.
Aquesta petita esperança qui té l'aire de
no res.
Aquesta noieta esperança
immortal.

Car mes tres virtuts — diu Déu, —
Les tres virtuts criatures meves,
filles meves, infants meus,
són així mateix com les meves altres cria-
tures

(Seguirà.)

de la raça dels homes.

La Fe és una Esposa fidel.
La Caritat és una Mare,
una mare ardent, plena de cor,
o una germana gran, qui és també com una
mare.
L'Esperança és una noieta, és un infant,
de no res.
Qui es vinguda al món el jorn de Nadal
de l'any darrer.
Qui juga encara amb el bon home Gener,
amb sos petits abets de fusta d'Alemanya
coberts de gebre pintat.
I amb el seu bou i el seu ase en fusta d'Ale-
manya,
pintats.
I amb son estable ple de palla, que no
mengen les besties,
ja que elles són de fusta.
És aquesta infanteta, no obstant, la qui
travessarà els mons.
Aquesta noieta de no res.
Tota sola, portant les altres, qui traves-
sarà els mons revolts.

Com l'estel ha conduït els tres reis del fons
de l'Orient
vers el breçol de mon fill,
així, flama tremolant,
ella sola conduirà les Virtuts i els Mons.
Una flama travessarà eternals tenebres.»*

JOÀN LLONGUERAS

* Carles Péguy : *El Pòrtic del misteri de la segona virtut*.

A propòsit dels darrers recitals de guitarra

Per als guitarristes

PLAU-ME, ho confesso, la dolçor senyorívola de les sonoritats de la guitarra. L'instrument que ens ocupa m'apar ben a propòsit per a donar vida, des d'una llar amiga, a totes aquelles músiques, sabeu?, tant dignes d'ésser gustades (com tot lo delicat!) lluny de la gent, del soroll, i entre ben rars *gourmets*. El confident per excel·lència dels mestres Sor, Tàrraga, Llobet, Segovia, Pujol, etc., m'apareix, en veritat, ple de secrets i boniqueses. Com tot lo humà, porta, però, en son si — cal no oblidar-ho — ses naturals imperfeccions... Hom veu, per tant, al modern guitarrista, lluitant, ardit, a fi d'obtenir, en ses transcripcions, tot ço (ben sovintet inimitable!) que ell sent glatir, que ell sent cantar en les produccions per ell transcriptes. Repeteix, doncs, avui, a propòsit, per exemple, de Schumann, de Mendelssohn, de Beethoven o de Chopin, ço que ja feien, segles enrera, a propòsit de les creacions polifòniques, els antics llautistes!

De l'esforç remembrat van sorgint, més d'un cop, si no sempre tots els efectes que l'artista es proposava, noves conquestes tècniques, noves troballes!

Tot això ens evoca, inevitablement, tot guitarrista que ens interressi. Ens fa, però, pensar, a més, en lo següent: Que així com existiren, per exemple, instruments predecessors de l'actual piano, existiren, així mateix, instruments anteriors a l'actual guitarra. Ara bé: així com existiren, com queda dit, instruments anteriors a l'actual guitarra i a l'actual piano, existí, anàlogament (sembla, talment, que els guitarristes ho tinguin ja oblidat!), tot un art, tota una música, predecessors, així mateix, de la moderna literatura per a piano... o per a guitarra. I jo pregunto: ¿Així com el modern pianista executa avui (adonant-se novament de sa innegable bonesa) la música dels virginalistes, dels clavicordistes i dels clavicembalistes, per què els moderns guitarristes no han de tornar també a fixar-se en la bonesa (també innegable!) de les obres, mil voltes jolives, mil voltes belles, dels llautistes i vihuelistes?*

* N'Emili Pujol, donant-nos, en veritat, una prova del seu bon gust i de la seva erudició, tocà ja, val a dir-ho, en son darrer recital, un *Minuet* i una *Bourrée* d'un vihuelista del dissetè segle. Citem amb gust

Com fóra bell — deixeu-m'ho dir, — que tota aquella vida que dorm avui, diria's, en mants llibres de xifra, sorgís novament a l'entorn nostre!... Com fóra grat d'oír un dia, al costat d'un *Nocturn* de Chopin (i fins sense el *Nocturn* de Chopin!), un bon *Taïner de gala*, per exemple, del genial Milan, o qualsevol dansa, en fi, o fantasia o cançó dels antics llautistes o vihuelistes! * Com aquell art bellíssim, senyorívol, i evocador d'un sentir ja extingit, d'una vida ja desapareguda, d'un moment ja passat de la nostra vida, de la nostra tècnica, de la nostra historia — o de la vida, de la tècnica o de la historia d'altres pobles; — com aquell art, repetim, fóra avui, certament, amorosament escoltat! Per què, doncs, no prestar-li, decididament — que ja va essent hora! — vida nova?

Assistim, fa alguns anys, a un ver renaixement de l'art antic. Música antiga, instruments antics; tot reprèn vida. Ara bé : ¿per què els guitarristes no es decideixen ja, conscientment, amorosament, a lluitar també, ardits, al costat d'altres músics, en favor de l'art antic, en favor de les dolçors, de la bellesa, en un mot, creada i amada, un dia, pels vers artistes dels temps que foren?

* * *

En tot això pensava, darrerament, mentre escoltava, encuriósit, an En Segovia i an En Pujol.

F. LLIURAT

Orfeo Català

XXV.* ANIVERSARI DE L'ORFEO CATALÀ : CONCERTS HISTÒRICS

«Segurament que el nom d'*històrics* aplicat a la serie d'aquests tres concerts, no és ben just. No hi ha en ells tota la vida artística que durant vinticinco anys ha desenrotllat el nostre ORFEO CATALÀ. Calia un temps més llarg de preparació del que havem disposat per a desgranar davant del públic tot el més característic i capdal del nostre complet treball artístic. Calia posar-hi moltes composicions ben notables, que de tan oblidades necessitaven un nou estudi llarg i treballós. Calia posar-hi qualque cosa de l'obra choral de l'enyorat mestre García

el bell exemple, per lo rar... Caldria, emperò, *arribar-se* fins el setzè segle. El segle, entre nosaltres, — i no citem sinó alguns noms, — dels Mudarra, Fuenllana, Valderrábano, Narvaez, Milan, etc.

* El vells *romances* i villancets que els vihuelistes acompanyaven (i tan bellament!) es podrien també cantar avui acompanyats per la guitarra.

Robles, l'avi de l'ORFEO, com ell mateix es nomenava; alguna altra obra del mestre Pedrell, el patriarca del nostre renaixement musical; algún altre exemplar de les obres mestres de la música catalana del mestre Nicolau; qualche mostra del que han fet en el gran genre choral els joves compositors de la nostra moderna escola, la qual conté inspiracions ben personals i ardides. Ni tant sols hi havem pogut enquibir res dels grans chorals de la moderna polifonia estrangera, com els grans poemes a setze veus de Strauss; ni la manca de temps ens ha permès cloure la serie amb l'audició d'un dels grans oratoris amb orquestra, cosa que n'hauria estat bell i magnífic coronament. Però l'home, si té imaginació i desitjos per a volar, té també termenals molt apropats que el lliguen i detenen. En les actuals nostres circumstancies res més havem pogut fer que ço que oferim al nostre bo i entusiasta públic.

De totes maneres, en els programes d'aquesta serie s'hi trobarà els més llunyans records dels nostres èxits, i coses totes característiques dels diferents genres que havem cultivat. En les dues primeres parts del primer concert s'hi contenen coses amades dels primers temps de la nostra vida artística: triades tonades que expressaren els nostres jovenívols entusiasmes, en la primera part, composicions totes per a chor d'homes, ja que al començament solament homes formaven la nostra naixent colla choral; en la segona part, hi ha els primers cants de la Secció de nois i noies i algunes de les primeres cantades de conjunt de les tres seccions. En la tercera part del primer concert i demés dels restants, l'ordre cronològic s'ha deixat de banda per a agrupar en genres les nostres diferents manifestacions artístiques: cançons catalanes a chor mixte, cançons estrangeres, polifonia religiosa, madrigals, cançó religiosa, els magnes poemes chorals catalans i els grans clàssics. Tot coses triades i estimades que ens porten el record de bells moments de la nostra vida intensa en amor de l'art de la nostra terra beneïda.

Prengui tothom la bona voluntat.»

Amb aquests termes d'exquisida modestia es creia obligat el mestre Millet a fer la presentació dels tres Concerts històrics, com demanant excusa de no realitzar impossibles, de no presentar d'un glop una reconstitució completa de ço que ha demanat vinticinque anys de treball obstinat i al propi temps ço que serà fruit de llarg temps d'estudi i constituirà — així ho esperem — els nous grans triomfs del segon període de l'existència de l'ORFEO CATALÀ.

Aquest extrem d'honradesa ètica i artística retrata de còs sencer el mestre Millet, i en aquesta alta significació foren interpretats sos mots pels innúmers amics i admiradors del mestre i de la institució; no foren, doncs, acceptats com un *mea culpa* que res justificava, i l'aconteixement que sobrepassà les esperances, degué llevar tot reste d'escrúpol en el mestre i tota ombra de rezel per part del públic.

Verament, els tres Concerts històrics han estat una digna i escalent terminació de l'any jubilar, la més escalent, ens atrevirem a dir els qui vivim íntimament, plenament la vida familiar, i, com a tal, la vida sentimental de l'ORFEO CATALÀ. Ço que els concerts puguin haver perdut en aparatositat, ho han guanyat certament en profunditat. No empleant més que els elements chorals, els hereus del casal, — sense que això signifiqui una minva de la

sincera estimació que mereixen tots els elements artístics que hi tenen recerç — l'ànima de l'ORFEÓ vibrava més fortament, sense cap restricció, sense cap dependència, moguda per la importància del moment històric que separava un passat gloriós i un esdevenidor ple de promeses encoratjadores.

I la bona gent nostra, lluny de descobrir deficiències en els programes anunciats, lluny d'experimentar el tedi de lo ja sabut, senti com mai un interès màxim envers les gestes de l'ORFEÓ; i, produint-se un moviment popular com poques vegades s'és vist, afluí en les tres diades al *Palau de la Música Catalana* una generació tan extraordinària, que no s'hi pogué enquistar malgrat les vastes proporcions de la nostra sala de concerts. I a l'interès del públic s'hi barrejà tot seguit l'emoció, una emoció ben fonda, val a dir-ho: emoció al sentir reviuire les primeres cantades, emoció a l'escoltar una vegada més amb el segell de la consagració definitiva, les obres que ja són un patrimoni nostre inalienable, les que cantem ací tothora i que hem donat a conèixer a públics cada vegada més llunyans.

Obeint a la classificació assenyalada pel mestre, cronològica en el començament de la sèrie, i per gèneres en la continuació, els programes es descapdellaren en una progressió magnífica. En la primera part del primer concert vegérem el naixement de la Secció d'homes i l'aparició ja en aquell període primitiu d'una obra mestra: *L'Emigrant*; així com les harmonitzacions de cançons populars, algunes de les quals, com la d'*El Pastoret*, són models no superats fins ara; sentirem també un dels primers chors d'En Clavé que cantà l'ORFEÓ, *El Somni d'una verge*, d'una frescor d'inspiració que el temps no pot marcir. A continuació se'ns presentaren successivament les Seccions de nois i de senyoretes; i, en fi, les tres Seccions plegades, l'ORFEÓ CATALÀ definitivament constituït, entonà *El Cant de la Senyera*, esplèndid desenrotllament de l'himne d'En Millet que començava el concert, i les primeres mostres de l'art religiós polifònic.

Completaren el programa les més belles cançons populars catalanes per a chor mixte amb les harmonitzacions dels nostres millors mestres, rematades pel patriòtic cant d'*Els Segadors*.

Presidia la primera part del segon concert el més exquisit exemplar de l'art coral romàntic, el *Si a Déu plau* de Mendelssohn, voltada per altres chors d'homes de Zöllner, Otto i Grieg, i precedida pel corprenedor *Cant dels remers del Volga*, al qual va unit el record de la visita de la Capella russa, que amb son art influí d'alguna manera en el desenrotllament de l'ORFEÓ.

El reste del concert fou consagrat a les més esplendoroses manifestacions de la polifonia religiosa i profana, gènere en el qual l'ORFEÓ ha conquerit un renom universal; no hi mancava, naturalment, el *Credo del Papa Marcel*, que ha fet alçar delirants tots els públics, fins els més escèptics, i una mostra de la polifonia catalana, *Les sagetes que amor tira*, deguda al nostre genial Joan Brudieu.

El tercer concert dedicà la primera part al modern gènere popular religiós, el qual, renunciant a esplèndors i complicacions, serveix al més noble ideal de què tot el poble aixequi la veu lloant a Déu. Els conreadors d'aquest gènere han vist premiat llur esperit de sacrifici amb la divulgació i popularitat d'alguns de llurs cants; tals els mestres exemplars en aquesta

especialitat, En Millet i Mn. Romeu. A propòsit d'aquest darrer, no volem deixar de consignar la impressió que produïren els *Kyrie* i *Gloria* de sa *Missa de la Mare de Déu de Nuria*, havent-se de repetir el *Gloria* en mig d'acclamacions. Als qui tinguérem la sort d'oïr aquesta *Missa* a Montserrat, no ens sorprengué que el públic, amb tot i no sentir-la a sa *place*, n'apreciés tot el valor, alhora religiós i catalanesc.

Tampoc volem deixar d'esmentar l'efecte que ens causà la composició, poc coneguda, d'En Pujol, *In excelsis*, d'una soperba volada lírica, digna de la poesia d'En Verdaguer que interpreta.

Cinc obres mestres formaven la segona part: Clavé, Noguera, Pedrell, Nicolau. Amb elles podem anar arreu en l'univers musical i reivindicar, al costat de les modernes escoles dels diferents països, un lloc d'honor per a l'escola musical catalana, que amb llurs grans mestres s'alça plena de vida i fortitut, rica de tècnica, variada de caires i matços, d'inspiració excelsa.

Terminaren els festivals jubilaris amb el monumental motet de Bach *Canteu al Senyor un càntic nou*, i l'*Al·leluia* de Händel, en el qual s'ajunten al cor, de faisó apoteòsica, les veus poderoses de l'orgue.

No cal dir que l'ORFEO, àvid de perfecció, estigué en tots tres concerts a l'alçada de sa nomenada; però tal vegada en el tercer, la fe i l'entusiasme dels cantaires i llur director i l'espiritual contacte entre aquests i un públic no menys dotat de fe i d'entusiasme, va fer que s'anés més enllà de la línia ideal d'interpretació. En tot cas, aquest final de la commemoració del vinticinquè aniversari es destacarà amb extraordinari relleu en el nostre record. — V. M. DE G.

CONCERT EN OBSEQUI ALS SOCIS PROTECTORS

Amb un ple a vessar, es donà el dia 13 de gener aquest concert anual que sempre revesteix inusitada solemnitat, tant per la importància que de consuetut tenen en sí els programes de dits concerts, com per ésser la reunió anual de tots aquells qui fervorosament, fidelment, segueixen pas a pas la vida de la institució gloriosa que ells constitueixen, que ells han ajudat a engrandir amb llurs donatius, tan generosament oferts. I aquesta vegada, aquella solemnitat fou més gran encara, per constituir el concert que ressenyem una fita capdal en la història d'aqueixes festes anuals; fita-terme posada en el camí ascendent seguit per l'ORFEO CATALÀ en els seus vinticinco anys d'existència.

El concert del dia 13, pot, en efecte, considerar-se'l com una fita termenal de tots aquells altres; cada un dels quals representa un dia de glòria, d'ascensió artística de la nostra institució; i, per això, la festa musical per l'ORFEO darrerament celebrada fou com una visió esplèndida de lo realitzat, com un record, diria's, de quiscuna d'aquelles festes passades; record que les diverses cançons evocaven... ¡Oh l'evocació agredolça d'uns temps esvaïts de joventut inquieta que ens dugueren les notes delicades i sentides d'aquell adorable poemeta mendelssohnnià *Si a Déu Plau!* ¡Oh l'alegría pàl·lida del record de la visió d'uns mons encara des-

coneguts per nosaltres, que ens recordaren ara aquells accents tan penetrants d'*Els remers del Volga*, i les exquisides notes de la *Serenata* d'Otto, o les gracioses frases de la *Cançó de nois*! I la visió clara del *sentit* de la nostra patria dolça, i del nostre art, com ens la retornaven les melodies incomparables d'*El Rossinyol*, del *Sant Ramón*, de *La Filadora*...

Oh temps passats, que ara, en aquest concert, revisquérem ràpidament!... Oh temps llunyans de l'audició solemníssima de la missa *O quam gloriosum*, del gran Victòria! ¡Adeus-siau, altra vegada, moments formosos en què el nostre esperit verge de música es senti acarolat per les delicioses carícies madrigalesques de les tonades *Les saget es que amor tira*, de Brudieu, i *Una molt destra mà*, de Palestrina!...

La solemnitat de la vetlla del dia 13 de gener fou ben sentida per tots aquells bons aficionats per als quals l'ORFEO CATALÀ representa quelcom que integra la llur vida...

... I la Secció coral, sots la vibrant batuta d'En Millet, anà desgranant *El Cant de la Senyera*, Millet; *Oïdàl*, Romeu; *Oració del matí* (Secció de nois), Berlioz; *Duo seraphim clamabant* (Secció de senyorettes), Victòria; *Gloria de la missa «O quam gloriosum»*, Victòria; *Ave verum*, Mozart; *Aucellada*, Jannequin. *Els remers del Volga*, * * *, *El Pastoret*, Millet; *Serenata*, Otto; *La Filadora*, Vives; *Cançó de nois*, Grieg; *Si a Déu plaü*, Mendelssohn; *El Somni d'una verge*, Clavé (per la Secció d'homes). *El Rossinyol*, Mas i Serracant; *Pel maig que ve*, madrigal, Jannequin; *Muntanyes regalades*, Sancho Marraco; *Les sagetes que amor tira*, madrigal, Brudieu; *Sant Josep i Sant Joan*, Pérez; *D'una molt destra mà*, madrigal, Palestrina; *Sant Ramón*, Morera; *Vols dir-me amor*, madrigal, Dowland; *Els Tres tambors*, Lambert; *Els Segadors*, Millet. — I. F.

Homenatge a En Josep Anselm Clavé

Organitzat per diversos admiradors seus, es celebrà el dia 31 del passat desembre aquest solemniat homenatge al gran artista popular, al gran músic-poeta, el geni del qual aconseguí crear, entre nosaltres, una de les obres socials-artístiques que major transcendència han tingut. Per això sempre que de glorificar al mestre es tracta, arreu arreu es mouen els seus, podríem dir-ne, fills espirituals, que gelosos, malgrat els anys transcorreguts des de la seva mort, serveixen l'obra artístic-social que el mestre els hi deixà al morir. Ben-hagen, doncs, els qui tan bé serveixen aquell patrimoni sagrat, al redós del qual s'ha fet l'esplendorosa eclosió del nostre magnífic art coral.

Bell aspecte oferia la Plaça de Medinaceli el matí del dia 31 de desembre, amb motiu del descobriment de la làpida commemorativa de la naixença del gran artista, en la propia casa on aquesta tingué lloc l'any 1824.

Un nombrosíssim estol de senyeres i estandarts de les Societats i Orfeons adherits a l'acte, donaven a la festa el seu veritable sentit popular. Hi assistiren representacions, entre altres, de la societat *Euterpe*, la més antiga de totes, i del nostre ORFEÓ CATALÀ.

També assistí a la festa la *Banda Municipal*, que, en honor del mestre, executà algunes composicions.

Precedit i seguit de la guardia municipal muntada arribaren el senyor alcalde i regidors, el representant de la Mancomunitat de Catalunya i alguns diputats provincials.

En lloc preferent hi havia la filla d'En Clavé, donya Aurea, els néts Carles, Guillem i Magda i el nenet Conrad.

Hi assistiren, a més, En Conrad Roure, l'Apeles Mestres i En Roca i Roca grans amics d'En Clavé; els mestres compositors Nicolau, Millet, Martínez Imbert i Sancho Marraco, la Junta organitzadora de l'Homenatge, el president de l'Associació de Chors de Clavé, En Josep Capdevila, i moltes altres personalitats.

En Capdevila va llegir l'acta de l'Associació en què s'acordà demanar a l'Ajuntament mudar de nom el carrer del Dormidor de Sant Francesc pel del popular músic-poeta Josep A. Clavé, posar una llosa a la casa núm. 2 del carrer Ample (can Girona), recordant que en aquell lloc hi nasqué el gran músic; i celebrar, a més, aquella festa-homenatge. Es felicità de l'èxit de l'acord i agraià a l'Ajuntament l'autorització donada, i l'assistència a la festa de les corporacions municipal, provincial i regional, i a les societats corals catalanes la llur presència en aquell acte en honor del gran fundador.

Don Jesús Pinilla, president de la Comissió de l'Homenatge, parlà de la importància de l'acte. Recordà la història d'aquell lloc: l'arribada de Sant Francesc i fundació del convent; que en el solar cantonada del carrer Ample (on nasqué En Clavé) s'alçava el palau del comte de Santa Coloma (el virrei de la guerra dels Segadors); les facilitats donades pels actuals propietaris. Dibuíx a grans trets la personalitat i l'obra d'En Clavé, recordant que en aquella mateixa plaça els reis d'Espanya hi juraven respectar les lleis de la terra catalana; excità a les societats corals euterpenses a servir la gloriosa fundació del mestre.

Don Albert Bastardas, representant de la Mancomunitat de Catalunya, llegitimà l'homenatge al gran músic-poeta i a l'excels ciutadà.

L'alcalde recordà que aquell era ja el segon homenatge públic que Barcelona ofería al seu gran músic-poeta popular; saludà la filla i néts d'En Clavé, allí presents, i rendí un tribut d'admiració al gran artista català.

La *Banda Municipal* tocà, i caigueren les cortines que tapaven les lloses de marbre. En la de can Girona, cantonada al carrer Ample i Plaça del Duc de Medinaceli, s'hi llegeix:

«En aquest lloc, aleshores ocupat per l'antic casal dels comtes de Santa Coloma, hi nasqué el dia 21 d'abril de 1824 En Josep Anselm Clavé, músic i poeta popular, fundador de les associacions corals de Catalunya, les quals li dediquen aquest tribut d'eterna recordança. 31 de desembre de 1916.»

Al carrer del Dormidor, al palau del marquès d'Alfarràs, hi ha una lloseta que diu : «Carrer de Josep A. Clavé», i altra a la cantonada de la Plaça de la Pau, que diu : «Calle de José A. Clavé».

En aquest moment es cantà, per una gran massa de choristes, l'himne *Gloria a Clavé*, del mestre Sancho Marraco, premiat en concurs. La gran gentada acoblada aplaudí llargament.

Aquesta desfilada de setanta cinc o vuitanta associacions corals era presidida pels estandarts de l'*Euterpe*, pel d'*El Alba* i pel de l'*Associació de Chors d'En Clavé*, que passaren en mig d'una gran ovació.

L'alcalde cedí un dels landós a la família Clavé, i, seguits de tot l'Ajuntament, Diputació i Mancomunitat, sortí de la plaça entre grans aplaudiments.

A la tarda, totes les societats corals donaren un gran festival a la grandiosa sala del *Palau de Belles Arts*, plena de concurrència. A la barana de la galeria hi havia tots els estandarts i senyeres.

Es cantaren composicions d'En Clavé i d'altres mestres catalans, cançons populars harmonitzades, cançons catalanes a solo, composicions de grans mestres estrangers, i es ballaren un seguit de dances catalanes.

Totes les composicions foren molt aplaudides.

El dia primer de gener, a les onze del matí, a la gran sala del *Palau de la Música* es celebrà solemniament, i com a complement de l'homenatge que acabem de ressenyar, el repartiment de premis del certamen literario-musical organitzat en honor del fundador de les associacions corals catalanes, el poeta-músic popular, el gran Josep Anselm Clavé.

La concurrència omplí la sala de gom a gom. Assistiren a la bella festa que ressenyem representacions de les entitats corals euterpenses i orfeòniques de Barcelona i altres pobles de Catalunya.

A la taula presidencial hi havia, a més del president de la Comissió organitzadora, el mestre Martínez Imbert; el poeta Apeles Mestres; el comediògraf Conrad Roure; els publicistes Josep Roca i Roca i Eusebi Corominas; el mestre Lluís Millet, del nostre ORFEO CATALÀ; els Srs. Manuel Folch, Bon i Pantaleoni, i el secretari Sr. Puig i Esteve.

En el discurs d'En Conrad Roure, president del Jurat literari, s'hi parla de la vida d'En Clavé des de les aficions musicals que demostrà durant la seva infantesa, dels fets polítics en què prengué part durant el període preparatori de la Revolució de setembre de 1868, de son empresonament, de la fundació de la societat coral *Aurora*, i del romanticisme, en fi, de les seves primeres composicions castellanes, que aviat deixà per a compondre les notables composicions catalanes *La Verema*, *Els Pescadors*, *Els Xiquets de Valls*, *Les Flors de maig*, *El Somni d'una verge*, etc.

Com a prova del seu temperament d'adaptació i fins de previsió en el camp musical, es-

menta el fet de què en els concerts matinals d'*Euterpe* s'hi donà a conèixer per primera vegada a Espanya una composició de Wagner, la marxa de *Tannhäuser*.

Historià aquests concerts matinals i balls corejats als jardins de *La Ninfa* (carrer de València, entre el Passeig de Gràcia i la Rambla de Catalunya), després als *Camps Eliseus* i al *Tivoli*, amb l'associació coral *Euterpe*, successora de l'*Aurora*.

Remarcà la seva acció i cooperació en el renaixement literari català. Féu constar que és un dels precursors molt abans que En Pitarra i alguns altres.

Estudià l'obra d'En Clavé, en la seva acció social, enlairant l'estat moral dels obrers catalans.

Esmentà les nombroses societats corals que, arreu de Catalunya, es fundaren a l'escalf dels èxits de l'*Euterpe*, i on mai mancà la cooperació personal del gran mestre en llur organització i fins llur direcció.

Des de 1860 a 1867, — digué — organitzà quatre grandiosos festivals corals. En un d'ells, el de 1864, s'hi aplegaren més de 2,000 choristes. Durant molt de temps se parlà de l'esmentat festival com d'un fet extraordinari. Aquests festivals, aquests aplecs d'obers dirigits per un home tan eminent i d'idees ultra avançades, alarmaren molt els governs isabelins d'aquell temps.

Aquest discurs tan interessant per les curiosíssimes dades biogràfiques que conté i son acurat estil i paraula ben catalana, cridà fonament l'atenció i fou molt aplaudit.

El secretari del Jurat literari, Sr. Puig i Esteve, va llegir la Memoria reglamentaria del concurs. La Comissió — va dir — volia crear un premi a la lletra i un altre a la música, però la manca de temps impedí la celebració de la part literaria, i imposà s'hagués d'encarregar la lletra a l'Apeles Mestres, mestre en gai Saber.

Esmentà a continuació el resultat del certamen; heu's-el-aquí:

Premi de l'Ajuntament de Barcelona : a la prosa *A Josep Anselm Clavé*, que resultà ésser d'En Josep Aladern.

Premi de la Diputació : a la poesia *L'obra d'En Clavé*, de l'Ignasi Iglesias.

Premi de les entitats adherides a l'acte, a la composició musical o himne amb la lletra de l'Apeles Mestres : fou concedit a l'himne *Gloria a Clavé*, del mestre Sancho Marraco. Aquesta composició fou cantada per la societat *Euterpe*, dirigida pel nét d'En Clavé, En Carles Ferrer i Clavé. Fou llargament aplaudida.

El Sr. Pinilla pronuncià a continuació el discurs de gracies. Remercià als choristes la llur cooperació a l'acte, remarcant la gran obra social de les associacions corals catalanes.

Donà mercès a l'ORFEÓ CATALÀ per haver pres part a l'acte, recalcant la necessitat que hi ha de què sovint s'uneixi fraternalment amb els obrers cantaires.

Mercès, digué, als autors premiats, i d'una manera especial a les personalitats contemporànies d'En Clavé presents en aquell acte : Feliu Codina, Conrad Roure, Eusebi Corominas, J. Roca i Roca, Apeles Mestres, Martínez Imbert, etc.

Tan bella festa la clogué la Secció d'homes de la nostra institució, que interpretà *El Somni d'una verge*, del gran mestre. Les delicadeses de l'inspirat poema coral i l'afiligranada execució que els nostres choristes, sots la batuta del mestre Millet, li saberen donar, feren esclatar en una grandiosa ovació a la gran concurrència congregada en el *Palau*, composta en sa majoria de choristes de les diverses societats corals adherides a l'acte.

.....

Catalunya

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU. — A títol d'informació donem l'estadística de les òperes que s'han cantat durant la temporada d'hivern en aquell teatre, temporada que, inaugurada el 4 de novembre de l'any prop-passat, ha finit el 10 de gener.

Seguint el mateix ordre de presentació, anirem assenyalant les obres amb el nombre de representacions que alcançaren. Heu's aquí, doncs, el repertori ofert als abonats del nostre primer teatre líric : *Tannhäuser*, 3; *Hernani*, 3; *Il matrimonio segreto*, 4; *I Pagliacci*, 2; *Maruxa*, 5; *Manon*, 5; *Il Barbiere di Siviglia*, 6; *Tosca*, 2; *Il segreto di Susanna*, 2; *Rigoletto*, 5; *La Walkyria*, 4; *L'elisire d'amore*, 2; *Aida*, 4; *Lluïsa*, 4; *La Sonambula*, 1; *Thaïs*, 3.

A més, es donaren quatre funcions amb programa combinat.

Com es pot veure per la precedent llista, el repertori italià hi ha estat representat amb deu obres de vuit autors diferents; el repertori francès, amb tres obres de dos autors diferents; l'alemany, amb dues obres del mateix autor, i el repertori espanyol amb una sola obra.

Les novitats de la passada temporada han consistit en *El Matrimoni secret*, de Cimarosa, donada per primera vegada el 9 de novembre; *Maruxa*, del mestre Vives, la primera representació de la qual es donà el 18 del mateix mes, i *El Secret de Susanna*, de Wolf-Ferrari, estrenada el 2 de desembre.

Entre els artistes que s'han distingit més en llurs tasques citarem la paisana nostra Sra. Hidalgo, la sopràn Genoveva Vix, el tenor Schipa i el baríton Crabbé, de nacionalitat belga.

Afegirem, per fi, que les dues obres úniques de Wagner que s'han representat foren *Die Walküre* i *Die Valkyrie*, dirigides pel mestre Lamote de Grignon.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA : ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA». — Darrerera d'En Pau Casals, En Rubinstein ha pogut mantenir encara el caliu que restava de l'entusiasme que despertà entre els mateixos abonats l'eminent violoncel·lista català.

El famós pianista polonès, del qual no hem d'elogiar pas les qualitats que el públic del Palau té prou conegudes, executà un programa ben copiós i selecte. Bach, Beethoven i Brahms, la gloriosa trinitat alemanya de les tres B, omplia la primera part. De Bach n'escollí En Rubinstein la *Fantasia i Fuga en si menor*, adaptada al piano per Liszt; per sa potencia sonora es pot comptar aquesta obra entre les més grandiloqüents del piano, i pel mateix es presta de manera admirable a les facultats d'aquell concertista. Contrastà amb la composició de Bach-Liszt, la *Sonata en mi bemoll* de Beethoven, tota ella de gracia exquisida, que Rubinstein traduí de manera ben feliç, sobressortint especialment en l'execució de l'esperitós *scherzo*. Igualment es féu admirar el celebrat pianista en el *Vals*, op. 39, de Brahms, l'execució del qual fou un encantament per als oïts de l'auditori; elogiant-ne tothom les fineses de diació, així com la rica varietat de matços.

L'*Impromptu*, op. 90, de Schubert, dues peces de Schumann i tres de Chopin, la darrera de les quals era el brillant *Scherzo en si menor*, integraven la segona part del programa; havent-se reservat la tercera a la música moderna, puix apart dues belles pàgines de Liszt, la componien una *Fantasia* de Scriabine, *La tarda a Granada* de Debussy i la *Dança de «Salomé»* de R. Strauss (transcripció de Rubinstein). L'audició d'aquestes darreres obres, malgrat la sistemàtica pruitja de les dissonancies exercida per llurs respectius autors amb una prolixitat ben cert desmesurada, posà a prova els mèrits excel·lents de Rubinstein, i també la seva resistència física, perquè, amb tot i la llarga extensió de les obres, n'oferí encara de noves al terme del recital.—S.

En el concert quart de la temporada, que tingué lloc el dia 6 de gener, ens fou presentada una cantatriu polonesa, Mme. Jadwiga Lahovska, la qual va interpretar un programa força escollit i interessant.

Aquesta artista, que no coneixíem, es guanyà tot seguit el favor de la sala, tant per son atractiu personal com per les excel·lents qualitats de què està dotada. Posseeix una escola de cant seriosa, i sa veu de mezzo-soprà és a l'ensem poderosa i ben timbrada; posseeix, a més, una ductilitat que li permet adaptar-se als genres més diversos i a pronunciar correctament diferents llengües.

En la primera i la tercera parts cantà delitoses melodies italianes de Benedetto Marcello i de Pergolesi, dos *bergerettes* del segle XVIII, recollides per Weckerlin, sengles *lieder* de Schubert, Schumann, Hugo Wolf, Szymanowski, Fauré i Debussy, i dos *Rimas* del compositor espanyol Güervós, amb text ben conegut de Becquer. Aquestes últimes obres, ben ajustades a l'esperit de la lletra, són força atraients i proven el talent de llur autor. Mme. Lahovska digué exquisidament les obres esmentades, potser no arribant en les de Schubert (*Margarideta filant*) i de Schumann (*No et duc rencor*) a aquella interpretació, indefinible per sa pregonesa, que requereixen els dos mestres immortals del *lied* i que tal vegada sols un artista alemany pugui assolir plenament.

En canvi, en la segona part, Mme. Lahovska va estar senzillament admirable, interpre-

tant *Cançons populars poloneses* i finalitzant amb el *Cant dels barquers del Volga*; ningú que no fos de sang eslava podria traduir com ella ho féu, amb tant de sentiment, amb tanta riquesa de matisos, aquelles precioses melodies del poble. Cantava, a l'ensem, l'artista i la patriota, i una esgarripança d'emoció corria per la sala.

No cal dir que tan distingida cantatriu fou repetidament ovacionada, i que tots els assistents al concert feren vots perquè es renovés l'ocasió de tornar-la a sentir. — A.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — El sisè concert d'aquesta associació oferí una novitat: i és que algunes distingides deixebles de l'*Institut Català de Gimnàstica Rítmica*, que dirigeix el mestre Joà Llongueras, interpretaren un *Concert* de Rameau. Heu's aquí com s'expressava el propi Joà Llongueras, en una nota que figurava en el programa del concert que comentem, a propòsit del nou assaig que presentava:

«Una conseqüència i un resultat de tots els estudis de *rítmica* a què, com tothom sab, venim dedicant-nos des de ja fa temps, és aquesta primera sessió de *plàstica animada* que, amb la interpretació integral del magnífic *Concerto* (n. 2) de Rameau, oferim avui, els de l'*Institut Català de Gimnàstica Rítmica*, an aquesta *Associació d'Amics de la Música*. No és un intent isolat i capritxós, sinó una temptativa més, un pas enllà, creiem, en el camp de les nostres experiències i recerques en pro d'aquesta nova *educació*, en pro d'aquesta nova forma d'art, basada en les relacions estretes dels moviments del cos amb els de l'ànima, de les sensacions i de les emocions, i en la qual es tradueixen els ritmes musicals en llenguatge corporal, i s'estudien, en els moviments del cos, el frasseig, els matisos dinàmics i l'evaluació de l'espai, situant de nou la *dança*, en el sentit més noble i més elevat del gust, al nivell superior on la situaren els antics immortals filòsops.

«Ningú esperi de la nostra interpretació plàstica d'avui el més petit índex d'argument o d'anècdota. ¿Com podria ésser això havent escollit expressament per aquest nou assaig una obra clàssica, de música pura?

«Només la forma i l'estructura i l'emoció de l'obra musical ens han interessat, i an aquesta forma i an aquesta estructura i an aquesta emoció hem procurat corresponguessen, millor dit, se fonguessen, d'una manera la més íntima, la més simple i la més fidel possible, els nostres moviments. Els estudis de *rítmica* a què ens sometem, voluntariament i amb gran goig, ens donen, poc a poc, la possibilitat de descobrir les maneres corporals, de transmetre les impressions, les sensacions, els sentiments i les emocions sinceres i espontànies en llurs infinits matisos. El cos, gràcies an aquests estudis, es presta a plegar-se a totes les fluctuacions dels ritmes musicals i a evolucionar en tots els matisos de rapidesa i de lentitud, de força i de suavitat, i és per aquesta experiència física que el ritme — l'expressió de la simetria oculta dins la nostra ànima, segons Plató — és cridat a manifestar-se enfora de son estat latent.

«Diu Jaques-Dalcroze, el nostre mestre, i ho hem de dir amb moltíssima més de raó nosaltres, que en lo que a l'al·liança del moviment i de la música afecta hi ha encara un treball enorme a fer. Totes les nostres experiències, com les del mestre de Ginebra, han de tenir, doncs, forçosament un caràcter provisor i transitori. En realitat, deuriem arribar a no confiar al cos, per a interpretar-les, més que músiques compostes expressament per ell. Aquestes músiques deuriem ésser inspirades directament per les sensacions musculars o pel record de línies combinades, o per sentiments molt simples que el cos fos habituat a expressar espontàniament. A l'esperit correspondria llavors estilitzar les interpretacions instintives.

«En tant aquestes músiques no existeixin, per a aconseguir i adquirir, en el transcurs dels nostres estudis i assatjos, l'experiència que ens ha de conduir a les formes musicals noves, no ens queda altre remei que cercar, d'entre la música no escrita especialment per la *dança*, la que aparegui més propia per a ésser realitzada plàsticament. Així hem escollit ara aquest *hermós Concerto* de Rameau, moguts pel fi purament pedagògic de viure i de fer-vos viure la música, i d'entrar i de fer-vos entrar en comunió més íntima amb l'obra musical gràcies a la

indispensable i valuosa col·laboració de tot ço que és susceptible de *vibrar* en el nostre organisme i en el vostre. Creiem aquesta una manera digna i noble, inexplorada encara, de moure i d'interessar les gents, convertint-les a la simplicitat, retornant-les a la bellesa simple i natural i ensenyant-les de veure, a la llum de les noves sensacions, lo que fins ara no han vist, i de despreciar, en conseqüència, els efectes de mal gust, les exageracions d'estil, les recerques ambigües de lo pintoresc que ens invadeixen i que encara per dissort a tants i tants entretenen.»

Com tot ço molt subtil, molt lentament preparat, no cal pas judicar massa depressa, massa superficialment i *improviçadament* el nou assaig d'En Joàn Llongueras. Per la nostra part, el contemplàrem, ho confessem, amb interès ben viu. Assistírem, a més, encuriòsits, a alguns dels assaigs preparatoris. I ho proclamem ben gustosos: Rebérem sovint la impressió que ens trobàvem enfront d'un art ben bell i sobretot ben nou. La música que oïem movia's, semblava, davant dels ulls nostres, i vivia, en veritat, plàsticament, de faisó nova... Mentre la Neus Garí dançava, evolucionava, com ens sentíem lluny, ben lluny, de la tradicional coreografia... Com tot això — dèiem, — és, en veritat, mil voltes més perfect que tot allò... *Allò*, en realitat, és ben sovint arbitrari. Això és sempre, en canvi, essencialment fill de la producció que el músic interpreta. Sovint esdevé ja, fins i tot, una vera exteriorització, que en podríem dir, de la música, dels sons plens de sentit que amb gran plaer oïm... I com el cos que es mou, que dança, que al davant vostre viu, evoluciona, apareix, en aital cas, gentil! I com sos moviments són sempre purs!

Cal creure, en veritat, en l'art bellíssim pel qual En Llongueras lluita. Cal, a més, felicitar al nostre amic pels resultats ja obtinguts. I cal també felicitar, ben coralment, a sos estudiosos i intel·ligents deixebles. Entre elles mereix un elogi apart, ben merescut, ben motivat, Na Neus Garí. Heu's aquí, ho afirmem, una vera artista.

Abans de la interpretació plàstica que hem comentat amb gust, l'*Orquestra de l'Associació dels Amics de la Música* que En Pujol dirigeix, executà amb gran cura el *Concert*, op. 3, n. 10, per a quatre violins, orquestra de corda i continuu, d'A. Vivaldi, i el *Concerto grosso*, n. 10, per a orquestra de corda i continuu, de G. F. Haendel.

Els *amics*, nombrosíssims, aplaudiren ben efusivament als joves i estudiosos músics que componen la interessant orquestra de l'associació que ens ocupa. — X.

ACADEMIA DE LA JOVENTUT CATÒLICA. — Amb motiu d'una tòmbola organitzada pel *Gremi de Professors particulars de Catalunya* a benefici de sa caixa per a la Vellesa, s'organitzà en el saló de festes de l'*Acadèmia de la Joventut Catòlica* una sèrie d'audicions musicals, que tingueren lloc els dies 27, 28, 29, 30 i 31 de desembre i 1.ª del present mes. Dites sessions anaren a càrrec d'elements joves, massa nombrosos per què els poguem detallar, que es produïren amb fe i bon encert. Ens plau, però, fer excepció, citant la cooperació de dos joves compositors amb llurs obres originals.

El primer d'ells és el nostre amic i col·laborador N'Agustí Valls i Cascante, qui confià a la Srta. Andreua Fornells i a la pianista Srta. Concepció Raduà la interpretació de ses següents

cançons : *Cullint roselles, D'un cançonet, Mel de muntanya, Tardoral i La Ginesta*. Es distingeixen aquestes per la generosa abundor de l'element melòdic, sempre molt expressiu, com ho és així mateix l'acompanyament, i per la fidelitat amb què segueix la música el text poètic que interpreta. Són del tot atractives; amb son art exquisit les féu valer la gentil solista de l'ORFEO CATALÀ, i foren acompanyades d'una faiso excel·lent per l'esmentada Srta. Raduà. El compositor fou molt aplaudit, juntament amb ses interpretadors.

L'altre compositor que ens plau citar, és En Francisco de B. Masó, qui obtingué un èxit executant ell mateix al piano una *Sonatina de concert*, que es divideix en quatre moviments. És una composició brillant i d'idees força originals. — Z.

SALA MOZART : RECITALS HELENE MORSZTYN. — Tingueren lloc els dies 14 i 16 del pròxim passat desembre. Heu's aquí llurs programes:

Primer concert : *Sonata*, op. 57, Beethoven; *Nocturn* (op. 27, n. 1), *Estudis* (op. 10, n. 7; i op. 25, n. 3), *Scherzo* (op. 31), Chopin; *Nenia*, Sgambati; *L'Alosa*, Glinka-Balakireff; *E-cenes romàntiques* (*Berceuse*, n. 3), Granados; *Caixa de música*, E. Sauer; *Tarantella Venecia e Napoli*, Liszt.

Segon concert : *Concert per orgue*, Fried Bach-Stradal; *Fantasies*, op. 12, Schumann; *Balada en sol menor*, *Mazurka* (op. 30, n. 7), *Vals* (op. 42), Chopin; *La Cathédrale engloutie*, Ch. Debussy; *Castilla*, seguidilla, I. Albéniz; *Echos de Vienne*, E. Sauer.

Haviem ja sentit a la Comtessa Morsztyn anys enrera, en el *Teatre Principal*, i servàvem de son talent de pianista el millor record; anàrem, doncs, a oir-la amb interès. Ens tornà interessar força : Helène Morsztyn és, en realitat, una excel·lent concertista. Posseeix un molt bell i ben complet mecanisme, i no està pas mancada de *foe sagrat*. Sa característica és l'obsessió, diria's, de la força, de la brillantor. Tocà el *Concert* de Bach-Stradal, les *Fantasies* de Schumann, *La Cathédrale engloutie* de Debussy, i altres pàgines encara, amb sorprenent perfecció. No ens agradà ja tant en la *Sonata*, per exemple, de Beethoven, que tocà amb inesperada lentitut. Sintetitzant la nostra impressió, respecte la personalitat de la Comtessa Morsztyn, direm, amb tot, que es revelà gran artista. Ens deixà ganes d'oirla novament i d'admirar així, de bell nou, ses envejables qualitats de concertista. És aquest, creiem, el millor elogi que pot hom endregar-li. — X.

RECITAL VIRGINIA GOLETTI. — Heu's aquí el programa del recital d'arpa que el dia 17 de desembre donà, en aquesta sala, Na Virginia Goletti:

Bourrée, J. S. Bach; *Sonata*, D. Scarlatti; *Gavota*, C. W. Gluck; *Gran preludi* (en re menor), Ch. Bonchsa; *Fantasia*, C. Saint-Saëns; *Nocturn i Follets*, A. Hasselmanns; *Allegro de Concert*, i *Cant del pescador* (barcarola), A. Zabel; *Filadora*, F. Mendelssohn; *Ballada norvegiana*, F. Poenitz.

Sols elogis mereix l'artista que ens ocupa. Executà son programa amb força trassa. Així

tècnicament com des del punt de vista purament artístic aconseguí interessar al nombrós públic que acudí a oir-la. I escoltà, doncs, sorollosos aplaudiments. L'escoltàrem, prou s'endevina, amb natural predilecció, mentre tocava les paginetes de Bach, de Scarlatti i del cavaller Cluck. Trobem, però, naturalíssim, que executés, a més, aquelles obres que foren sobretot escrites amb el sol fi de fer brillar a l'arpista.

Repetim que Na Virginia Goletti fou justament i insistentment aplaudida. — X.

TRIO DE BARCELONA. — Abans d'empendre la *tournee* que tenia anunciada per Espanya i Portugal, el renomnat *Trio de Barcelona* oferí als seus admiradors una sessió plena d'interès, que tingué efecte en la referida sala de la casa Cussó el 31 de desembre, a la tarda.

Un *Andante con variazioni* de Mozart i el *Trio en si menor*, n. 2, de Lœillet, ompliren la primera part. La darrera d'aquestes obres, que ens havia fet conèixer ja la temporada anterior el mateix *Trio*, l'escoltàrem amb igual plaer que llavors, mereixent el seus interpretadors, per llur tasca exquisida, els elogis més complets. El *Gran trio en si bemoll* de Beethoven, a la segona part, fou dit amb una cura no menys elogiosa, mes hi trobàrem a manca quelcom d'emoció. En canvi, els joves artistes que constitueixen el meritós conjunt que ens ocupa es distingiren notablement en l'execució del *Trio en la menor*, op. 50, de Tschaikowsky, obra bon troç efectista, el segon temps del qual (*Tema con variazioni*), molt superior al primer, es fa escoltar amablement per la seva originalitat en la varietat de recursos tècnics. La interpretació que els Srs. Vives, Perelló i Marés donaren al trio del compositor rus, fou, com ja hem dit, molt justa i de les més segures i brillants.

La concurrència, molt escollida i bastant nombrosa, que assistí al concert, premià amb constants aplaudiments la meritoria tasca dels executants, els quals foren prou amables, al final, per a regalar a l'auditori una bella audició dels *Aires espanyols* de Bretón, composició ben trassada i saborosa. — S.

RECITAL MARLET. — El jove pianista Joàn Marlet, a qui hem elogiat amb motiu de ses diverses manifestacions, donà un nou recital de piano el dia 17 de desembre, al qual no ens fou possible assistir per coincidir amb el primer concert històric que l'ORFEO CATALÀ celebrava al Palau.

El programa interpretat per l'intel·ligent pianista, que havia estat deixeble del plorat mestre Vidiella, fou el següent: *Carnaval de Viena*, de Schumann; *Sonata*, de Grieg; *Mort d'Isolda*, de Wagner-Liszt; *Vals i Balada*, de Chopin; *Córdoba i El Puerto*, d'Albéniz, i *Toccata*, de Saint-Saëns.

TEATRE ELDORADO. — El diumenge, dia 14 del present mes, tingué lloc en el *Teatre Eldorado* una audició pública de l'*Exhortació poemàtica* sobre *Els Cants de la Nativitat*, que escrigué el mestre Llongueras i que havia ja fet conèixer, fa algú temps, en algú dels nostres

centres de cultura. La llegí el propi autor, i fou il·lustrada amb belles *Nadales* que cantà l'*Orfeó Gracienc*. No ens estendrem pas a propòsit de les qualitats de la bella *Exhortació* d'En Joàn Llongueras, perquè en el present número comencem precisament sa publicació. No dubtem pas que els nostres aficionats la paladejaràn amb viva delectansa, com la paladejàrem també nosaltres durant la festa que ens ocupa. Direm, però, que la lectura del ben sentit treball d'En Joàn Llongueras no pot pas comunicar al llegidor la pregonia impressió que sa lectura pública, esmaltada de cançons, despertà en nosaltres. Com, en aital cas, arribà a fer tot l'efecte d'una cosa *viva!*...

Les cançons ja esmentades foren molt ben dites, algunes d'elles, per distingides choristes de l'*Orfeó Gracienc*; altres, pel chor complet. Després de la lectura del treball d'En Llongueras, l'*Orfeó Gracienc* cantà *La Mare de Déu*, del mestre Nicolau, i cançons harmonitzades pels mestres Cumellas-Ribó, Romeu, Millet, Pujol i Pérez-Moya.

Cal felicitar als mestres Llongueras i Balcells per la bella impressió d'art que ens proporcionaren. — X.

COLISEUM POMPEIA. — El dia 21 del passat desembre s'efectuà en el *Coliseum Pompeia* un gran concert vocal i instrumental organitzat en honor de l'*ORFEO CATALÀ*, amb motiu de ses noces d'argent, per l'*Orfeó Montserrat*. Heu's aquí el programa de la tan interessant com delicada festa:

Primera part (orfeó) : Per chor mixte : *Himne a la Bandera*, Sancho Marraco; *Els Tres tambors* (popular), Lambert. Per chor de nois : *Cargol treu banya*, Mas i Serracant; *El Rodasques*, Sancho Marraco; *Els Soldadets*, Mas i Serracant. Per chor mixte : *El Mestre* (popular), Pecanins; *Non-non*, Barberà; *La Lletja*, Sancho Marraco; *L'Hereu Riera* (popular), Cumellas-Ribó.

Segona part (orfeó i orquestra) : Per chor de noies : *Son soneta*, Sancho Marraco; *Pregaria a la Verge del Remei*, Millet. Per chor mixte : *Sant Ramón* (popular), Morera; *Pregaria vespertina*, Haydn; *Cançó de la rosa*, Ràfols.

Tercera part (orfeó i orquestra) : Per chor mixte : *Cantata n. 78* (estrena) : a) *Crist, Vós que em donàreu vida* (choral), b) *Nosaltres, correm vers Tu* (duet), c) *Jo en Tu espero* (choral), Bach; *Al·leluia de l'oratori «La Creació»*, Haydn. Solista : Srta. Mercè Nadal.

Sigui'ns permès fer constar, abans que tot, des de la *REVISTA*, el nostre ben pregón agralment per la finesa a l'*ORFEO* endreçada per l'*Orfeó Montserrat*. L'*ORFEO CATALÀ* correspon ben coralment, ben sentidament, a la bella penyora de bona amistat i de companyerisme tan gentilment expressada, com queda vist, per son confrare gracienc.

El concert que ens ocupa, al qual cooperaren Na Mercè Nadal, l'*Orfeó Montserrat* (del *Centre Moral Instructiu de Gràcia*) i una nodrida orquestra, fou dirigit pel mestre Fèlix Ràfols.

Així les cançons populars com les pàgines de Bach i de Haydn que figuraven en el programa foren interpretades amb el desig ben evident de fer art ver. Devem esmentar especialment la

Cantata n. 78, del vell cantor de Leipzig, que s'executava a Barcelona per primera vegada. Cal agrair al mestre Ràfols sa pensada excel·lent d'executar-la.

Tothom sortí, en veritat, del concert que ens ocupa, amb la bella impressió d'haver oït jolives produccions i d'haver vist a un bon aplec d'artistes ben units entorn d'En Fèlix Ràfols, amb el fi nobilíssim de ben cantar i de ben sentir coses formoses. Bell espectacle, certament, que enlairà els cors... — X.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A LA DONA. — Altra de ses agradables i simpàtiques festes musicals fou oferta per aquest institut femení a les seves associades la diada de Cap-d'any. El concert era dedicat als cants de Nadal, i la interpretació del mateix estigué encomenada a l'aixerit estol de cantaires de la propia casa, que, sota la intel·ligent direcció del mestre Vicents M.ª de Gibert, va estenent son repertori de dia en dia, aconseguint presentar a les seves companyes d'estudis i a les persones més afectes de l'*Institut*, un programa tan nodrit i escaient i de tan bon gust com l'executat en la festa esmentada.

La sessió començà amb dues nades llatines, seguides d'altres de diferents països, algunes de les quals eren compostes pels reputats mestres Gade, Grieg, Arabaolaza i Bach. Totes agradaren força, però la insistència dels aplaudiments obligà la repetició de la nadala castellana *El portal de Betlem*, d'Arabaolaza; dues populars belgues i una de francesa. Les nades de Bach, d'una tendror corprenedora, foren cantades a dues veus i s'aplaudiren també força.

Totes les nades de la segona part eren catalanes, i no cal dir l'entusiasme que despertaren. Ben distingides les de Mn. Romeu i del mestre Gibert (aquesta segona repetida), enamoraren igualment les populars que seguiren, d'entre les quals recordem haver-se repetit les nomenades *Fum, fum, fum*, *Els Tres pastorets* i *Ofrenes dels pastors*. La sessió terminà amb el càntic *Jesuset*, del mestre Millet, que produí molt bell efecte.

L'auditori, entusiasmat, hauria fet repetir de bon grat totes les cançons, perquè si enamoraven les tonades, l'execució finament matçada i en alt grau expressiva no es feia menys estimar.

Enhorabones, doncs, al nostre amic Gibert i a les seves gentils deixebles, com també a la Direcció de l'*Institut*, que tant es desvetlla per l'engrandiment de la seva acció cultural, quals iniciatives tots hem d'aplaudir i encoratjar. — S.

BEGAS

El dia 24 de desembre, a la tarda, es va celebrar en el *Petit Casal* una festa d'aquelles que omplen de goig el cor i fan estimar la vida pel confort que la més bella de les arts li porta. Dita festa fou motivada per la presentació de l'*Orfeo* recentment fundat en aquesta població, la direcció del qual ha estat confiada al conegut mestre Josep Lapeyra, que durant onze anys estiuja a Begas.

L'acte començà amb un encoratjador parlament, ple d'esperances i nobles ideals, que llegí l'esmentat mestre-director, essent escoltat amb el més devot recolliment pels orfeonistes i els invitats a la bella festa.

Després de donar a tots les més expressives mercès per l'esplèndida cooperació que li havien prestat, el mestre Lapeyra manifestà el mòbil que l'induí a transformar l'entitat *Societat coral en Orfeó de Begas*.

De manera preferent remercià als dignes professores i professor de les escoles del poble, per la llur desinteressada i eficaç gesta de proporcionar a la nova entitat els elements necessaris a son desenrotllament.

Féu també extensives les mercès als senyors que s'han dignat inscriure's en el capítol de socis protectors, i als que ja sent-ho han demostrat gran entusiasme i gran simpatia per la nova transformació.

Finalment, féu ressaltar als ulls de tothom la sorpresa encoratjadora que tingué al realitzar els primers assaigs, per la feliç disposició dels choristes.

No creu per això que tot sigui aconseguit, puix per assolir-ho el treball ha d'ésser continuat; havent de posar-hi tots llur voluntat i llurs energies en servei de l'art i de la patria catalana.

També remercià a les dignes primeres autoritats municipal i judicial; però d'una manera especial ho féu envers el filàntrop fill de Begas, En Jaume Petit, propietari de l'edifici on la festa tenia efecte, i l'il·lustrat secretari de l'Ajuntament, Sr. Soler, per prestar son valuós concurs en la part administrativa de la societat.

El mestre Lapeyra passà tot seguit a fer la història de la gestació de la nova entitat. Digué la bona impressió que havia rebut a l'oïr per primera vegada el primitiu chor del poble, deixant-li la convicció de què ben portada aquella massa coral es podia aconseguir un conjunt ben recomanable. Per això quan se li oferí an ell la direcció del chor l'estiu passat, no dubtà gaire en acceptar-la, després d'un conveni fet per a transformar el chor en *Orfeó de Begas*. Cal dir que la persona que influí més en la decisió del mestre Lapeyra fou En Joan Esteve, sub-director del novell orfeó.

Explicada la gestació de la naixent entitat, desenrotllà son director els plans per a l'esdevenidor, amb el propòsit de fer una tasca seria, ferma i perdurable.

També manifestà l'acord pres per assistir tota la corporació a l'homenatge que, dedicat a l'ORFEÓ CATALÀ i son eminent mestre Lluís Millet, s'ha de celebrar a Barcelona, dintre poc temps.

Terminat aquest bonic i espontani parlament amb aplaudiments incessants, que foren com l'aprovació dels plans exposats de manera eloqüentíssima pel mestre Lapeyra, començà el concert (primer de prova) per les tres seccions de noies, nois i homes, constituint un esplèndid conjunt de més de cent veus.

Heu's aquí el programa de les peces cantades: *L'Arbre sagrat* (homes), Morera; *La Filadora*, cançó popular (noies i homes), Lapeyra; *L'Empordà*, sardana (homes), i *Cant a la vinya*

(homes), Morera; *La Filla del marxant*, cançó popular (les tres seccions), Lapeyra; *Sota de l'olm*, cançó popular (noies i homes), Morera.

L'execució d'aquestes obres sorprengué pel bell conjunt de les veus, que produí efectes molt brillants. L'entusiasme de l'auditori obligà la repetició d'algunes de dites peces, i no cal dir les moltes enhorabones que es dirigiren als mestres i als orfeonistes per la bona i aprofitada tasca que han realitzat en temps tan breu. — S. G.

VICH

El benemèrit *Orfeó Vigatà* desgranà amb molta justesa el dia de Sant Esteve, en son local social, un nodrit programa, format exclusivament de cançons de Nadal. Totes foren molt aplaudides, però d'una manera especial *Les Campanes de Nadal* del mestre Comes, i el *Final de La Nit de Nadal* del mestre Lamote de Grignon.

La difícil partitura del mestre Comes, que per si sola posa a prova una entitat choral, fou dita per l'*Orfeó Vigatà* amb una seguretat, justesa i afinació tals que el públic, nombrosíssim, ovacionà a l'infadigable mestre, Rvnt. Miquel Rovira, i als choristes, per una llarga estona.

El *Final* del poema del mestre Lamote, tendre i suggestiu tot ell i d'una gran valentia en sos darrers compassos, clogué dignament el concert, esclatant al final un llarg i clamorós aplaudiment, que donava a entendre lo molt compenetrat que havia restat el públic amb l'acurada i encertadíssima execució d'una partitura que si conté moltes bel·leses, no deixa de tenir força dificultat d'afinació.

El dia 7 del corrent gener vàrem estar d'enhorabona. Els simpàtics artistes que componen el *Quartet Renaixement*, que molt bé es podrien nomenar apòstols de la bona música, vingueren a Vich per primera volta per a deixar-nos paladejar son exquisit i pulcre art. I dic paladejar, car ens saberen a poc les dues felicíssimes hores que esmerçaren per a dir-nos quelcom dels tres grans compositors Mozart, Mendelssohn i Beethoven que integraven el programa.

En el saló-teatre de la *Juventut Catòlica* s'hi era congregat lo més escollit dels amants de la bona música, atrets molts d'ells per la gloriosa auriola de que venia precedit el *Quartet*, i alguns, fins de fóra, per haver fruit ja qualque volta les delicadeses i pastositat de son art selectíssim.

El *Quartet Renaixement* despertà aquí el més viu entusiasme. Val a dir que els artistes que el componen toquen, en veritat, de faisó perfectíssima. Sa fusió és completa, i l'esperit que els anima es enlairadíssim.

Una forta estreta de mà als genials artistes que amb tanta trassa aconseguiren encisar-nos, i una altra ben afectuosa als desinteressats organitzadors d'aquest concert, boi pregant-los que no sigui aquesta la darrera vegada de portar a la nostra ciutat tan simpàtics i destres conreuadors de la música clàssica. — P.

Necrologia

LLORENÇ BAU. — Ha mort a Barcelona, el mes de desembre passat, el conegut professor de piano i de cant En Llorenç Bau, marit que fou de la renomnada sopràn Carme Bonaplata. En Bau havia estat un dels deixebles millors del mestre Pujol, i des de molt jove es dedicà a l'ensenyament de piano. Durant alguns anys tingué instaurat a Barcelona un curs del referit instrument, per on passaren, entre altres deixebles distingits, En Santiago Riera (actualment professor del Conservatori de París), Na Carme Matas i En J. Palau. Casat, com hem dit, amb la filla del reputat actor del *Teatre Català*, En Teodor Bonaplata, descobrí en ella facultats extraordinàries per al cant i l'educà per a la carrera lírica, on hi recollí abundants flors. En Bau acompanyà la seva esposa en totes ses *tournées*, instal·lant-se novament a Barcelona quan aquella abandonà l'escena. Aquí pogué continuar el seu professorat, i una prova excel·lent dels seus ensenyaments es troba en la seva filla Carmelita, a la qual els públics del *Liceu* i del *Real* de Madrid han pogut admirar diverses temporades.

MANUEL GIRÓ. — Aquest notable compositor català, mort igualment a Barcelona a darreries de l'any prop-passat, nasqué a Lleida en 1848. Segons conten, havia començat la carrera eclesiàstica, però l'abandonà quan comptava dinou anys per a dedicar-se del tot als estudis musicals. En aquella ocasió exercia ja el càrrec d'organista suplent a la catedral de Lleida. Desitjant ampliar els seus coneixements artístics, s'instal·là a Barcelona, on durant quatre anys es va dedicar a l'ensenyament musical.

Els seus ideals no eren pas complerts encara, i es va dirigir a París, vivint allí per espai de onze anys. En el transcurs d'aquest temps tingué ocasió de donar a conèixer algunes obres seves originals, que li proporcionaren un bon renom, fins aconseguir que la casa Heugel li publicqués un recull de melodies per a cant i piano, intitulat *Tras los montes*. Algunes de dites melodies mereixeren assenyalada predilecció en els salons de París.

A l'any 1885 estrenà al *Liceu* de Barcelona sa primera òpera, en quatre actes, *El Renegatto Alonso García*, amb un èxit ben falaguer.

Posteriorment donà a conèixer aquí mateix una *Missa de Requiem* per a solos, chor i orquestra; la *Simfonia mozàrabe*, i l'òpera en tres actes *Nuestra Señora de París*, representada una porció de nits amb general aplaudiment en el *Teatre de Novitats* (1897).

El mestre Giró era, a més, autor de la comedia lírica *El sombrero de tres picos*, que el públic de Madrid tingué ocasió de conèixer i aplaudir.

Darrerament, el mestre lleidatà vivia molt retret, veient-se'l solament algunes nits de *Liceu*. Era un músic que posseïa vastos coneixements i força experiència, però de gustos bastant rancs. Era un admirador de Meyerbeer i de l'escola francesa de mitjans del segle passat, i aquestes preferències es traslluen, naturalment, en les seves produccions, ben traçades, això sí, però sense la personalitat o el caràcter que fan l'obra perdurable.

En els centres musicals de la nostra ciutat comptava el mestre Giró grans simpaties per la seva afabilitat i *bonhomie*, causant, per lo mateix, la seva mort greu condol entre les persones que l'havien tractat. — S.

ÚLTIMA PUBLICACIÓ

J. BORRÀS DE PALAU

SANTA NIT

CANÇÓ CATALANA

Lletra de N'Apeles Mestres

Ptes. 1'50

Unión Musical Española (abans Casa Dotesio), magatzem
de música; 1 y 3, Portal de l'Angel : Barcelona

Demani's catàleg que s'envia gratis

J. SANCHO CONDIS

« Escuela de Dobles Notas » i son « Auxiliar »

per a Piano

PREUS: { *Escuela de Dobles Notas*. Llibre complet, 12 pessetes.
Separadament, en tres quaderns, 5 pessetes cada quadern.
Auxiliar, 3 pessetes.

Obres recomanades pels mestres Vidiella, Granados, Malats, Pellicer, Costa i Nogueras, Canals, Rodríguez Alcántara, etc.

Se ven en tots els magatzems de música i a casa el seu editor, Joà O. Neill, carrer de Sant Jaume; Palma de Mallorca.

CANÇONER SELECTE

VOLUM IV

===== FAURÉ =====

Traducció i publicació de JOAQUIM PENA

Un volum relligat de 100 planes, amb 25 CANÇONS

Text català i castellà, 10 PESSETES

Se ven a les llibreríes, en els magatzems de música i a l'Orfeó Català

Pianos i Orgues

MÚSICA MECÀNICA

Pianos **GUARRO GERMANS**
Dotze premis

PIANOS AUTOMÀTICS
DE LES MILLORS MARQUES

ANGELUS :: IDEAL
WELTE, ETC.

Fundada en 1860

Grans Orgues **WALCKER**

constructors dels orgues del Vaticà
i de l'«Orfeó Català»

Rotllos **VICTORIA**

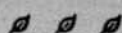
per a tota mena d'aparells pianistes
de 65 i de 88 notes

Armoniums **KASRIEL**

≡ **ANGELUS-HALL** ≡

RAMBLA DE CATALUNYA, 7 :: TELEFON 1477

FÀBRICA : AURORA, 12

ORFEÓ CATALÀ

CURS D'ORGUE

a càrrec del mestre

Vicents M.ª de Gibert

DIMECRES I DISSABTE, A LES SIS DE LA TARDA

Vicents M.ª de Gibert

CANTS RELIGIOSOS

Col·lecció de dotze cants a una veu i chor amb acompanyament d'orgue (o armònim).
Poesies de Mossèn Jacinto Verdaguer amb adaptacions castellanes dels millors autors clàssics

Preu: 3 pessetes

De venda a l'Editorial Ibèrica : Passeig de Gràcia, 62; Barcelona
i principals llibreries i establiments de música

NOTES D'ARMONIA

I

SUMARI : Preliminars. — Triades : Modo major. — Triades : Modo menor. —
L'acord de sèptima dominant

Preu : ptes. 1'50

De venda a l'Orfeó Català

Cursos-conferències d'Art wagnerià

PER

M. DOMENECH ESPAÑOL

Nous i veritables estudis temàtics de *Tristany i Isol-
da*, *Els Mestres cantaires*, *L'Anell del Nibelung*, etc.

Estudis estètics i biogràfics.

Conferències econòmiques de caràcter col·lectiu, a
5 pessetes mensuals.

Conferències particulars sobre obres wagnerianes i
assumptes wagnerians a escollir.

Per a informes, Còrrecs, 292, 3^a - 2^a (xamfrà Rambla Catalunya)
BARCELONA

Cursos de Conferències Col·lectives o Particulars Pràctiques

pel Mestre D. FELIP PEDRELL

Temes d'estudi: Aplicacions de l'harmonia al cant
popular i per extensió al cant gregorià. — Formes
d'art modern originàries de la cançó. — Formes i
pràctiques de composició musical en tots els gen-
res, i altres convingudes amb l'auditor per a les conferèn-
cies particulars.

Carrer d'Aragó, 282 - BARCELONA

HERMOSA SARDANA
D'EN PEP VENTURA

PER TU PLORO

amb lletra d'en Joan Maragall i arto-
glada al piano pel Mtre. Lluís Millet

Se ven en totes les llibreries
i Magatzems de Música : : :

PERE PAGES I RUEDA

Antic Centre d'Anuncis

Arolas, 5, entressol

(Primera travessa del Carrer de Fernando VII)

S'encarrega de publicar anuncis en
els periòdics de Barcelona i de fora,
amb gran rebaxa de preus.

Servei especial i econòmic per a la
publicació d'ANUNCIS MORTUO-
RIS en tots els periòdics

Sombrereria BOADA

Fundada en 1850

SOMBREROS DEL PAIS I ESTRANGERS

□ GORRES NOVITAT □

2, CUCURULLA, 2

(entre Postaferrria i Plaça de Santa Agnà)

PIANOS I ARMONIUMS CUSSÓ S F H A

QUATRE MODELS DE CUA I SIS MODELS VERTICALS

tots a cordes encreuades amb marc i claviller de ferro acerat i d'una sola pessa

Exposició de Milàn, 1906

Exposició Universal : Brusseles 1910

— GRAN PREMI —

Hors concours. - Membre del Jurat Internacional

Pianos de tots estils i adaptació de dibuixos a qualsevol forma de mobiliari

SE VEN AL COMPTAT I A PLASSOS LLOGUERS

Fàbrica : carrers Industria, Independencia, Claudi-Coello i Catalunya. - Despatx : Canada, 31

CANTS ESPIRITUALS PER A ÚS DEL POBLE

RECULL DE 21 CANÇONS ESPIRITUALS

Lletra del Rvnt. P. LLUÍS M.^a DE VALLS, Pvre. de l'Oratori. Música de LLUÍS MILLET

Text original català amb traducció castellana

SUMARI

1. Himne a Sant Felip Neri. — 2. Jesuset. — 3. Via-Crucis. — 4. A Jesús resucitat. — 5. Jesús als cristians. — 6. Pregaria a Jesús. — 7. Aconsòlem a Jesús. — 8. Lloances al Santíssim Sagrament. — 9. Estació al Santíssim Sagrament. — 10. Pregaria a Mar a. — 11. Les fineses de Maria. — 12. El pecador a la Verge dels Dolors. — 13. A Maria. — 14. Los Novíssims. — 15. Món, Dimoni i Carn. — 16. La Resignació. — 17. Espanya suplicant. — 18. La pregaria del jovent. — 19. Al Cel blau. — 20. Som germans! — 21. Gloria a Déu.

PREU

2 ptes.

De venda a la CASA DOTESIO, Portal de l'Angel, 113
i llibreria LA HORMIGA DE ORO, Plaça Santa Agna, 26

Barcelona